

С Т А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОНС „ДОКТОР“

от доц. д-р **Блага Иванова Благоева**, УНСС, факултет „Международна икономика и политика“, катедра „Политология“; научна специалност: 05.11.02. Политология

Автор на дисертационния труд: Галина Стоянова

Тема на дисертационния труд: „Политики за превенция на зависимости от психоактивни вещества“

I. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за защита дисертационен труд е не само актуален за нашето съвремие, той е сред „чувствителните“ обществени проблеми, както в света, така и в България. Дотолкова, доколкото преодоляването на негативните последствия от ПАВ и превенцията на посочените зависимости изисква системни държавни политики, настоящият дисертационен труд може да бъде оценен като системен опит в българската научна литература за изследване и анализ на проблема. Темата на изследването е коректно и прецизно формулирана – налице е пълно съответствие между заглавие и съдържание на дисертационния труд. Заедно с посоченото, изследването се отличава с балансирано съчетаване на теоретични познания и умения за практически анализи.

В съдържателно отношение изследването на Г. Стоянова се характеризира с прецизност на анализа, логично изложение, свободна интерпретация на тези и авторски мнения, коректност при позовавания и цитирания. Едно от основните достойнства на труда е уелото съчетаване на теоретични постулати и анализи с огромен масив от емпиричен материал, синтезиран и подчинен на общата логика на изследването.

В структурно отношение трудът е балансиран и се придържа към „класическите“ модели на подобен тип изследвания – увод, три глави, заключение, приложения и използвана литература.

Общият обем на дисертацията – 214 страници (от които 200 основен текст) изцяло отговаря на стандарта. Използваните литературни източници (173 заглавия основно на български и английски език, документи и интернет ресурси) са удовлетворителни като времева актуалност и тематична насоченост.

Уводът съдържа всички атрибути на дисертационно изследване: коректно определени актуалност, обект, предмет и цел на труда; логично са очертани изследователските задачи и методологическият инструментариум; както и ограниченията на анализа.

В Първа глава са разгледани теоретични рамки на изследването на политиките за превенция на зависимостите от психоактивни вещества. Последователно в анализа са въведени работни дефиниции на основни понятия като: психоактивни вещества; зависимости от ПАВ; политика, конкретни политики и мрежи за политики (policy networks); превенция и политики за превенция; подходът на ко-продуциране на политики. Логично в анализа са подложени на авторова интерпретация макро-социалната обусловеност на превенцията и основните дискуссионни въпроси при теоретичното обосноваване на превенцията. Авторът прецизно разглежда различни теоретични аспекти на политиките за превенция на зависимостите ПАВ и обосновава модел на една възможна мрежа на политиките за превенция.

Всъщност, първа глава показва, че авторът е запознат с основните теоретични измерения на проблема, може да анализира и синтетично да представя налична информация.

Втора глава е вербална материализация на широките познания на автора за историческото развитие и съвременно състояние на политиките за превенция на употребата на психоактивни вещества в глобален, европейски и български контекст. Направен е преглед на нормативната уредба и политиките на Европейския съюз и е разгледан опитът на някои европейски страни в сферата на превенцията на употребата и зависимостите от ПАВ. Специално внимание е отделено на Британският стратегически подход към проблема с наркотиците. Направен е сравнителен анализ на подходите за превенция на употребата на наркотици в някои европейски страни. По този начин се подготвя доказателство на основната хипотеза на анализа, а именно: политиките за превенция на зависимостите могат да бъдат усъвършенствани чрез едновременно, синхронизиране на дейностите по двете основни „оси на превенцията” – ограничаване на предлагането и ограничаване на търсенето на ПАВ. Прецизно е анализирана и общата рамка на политиката за противодействие на употребата на ПАВ в България: Закона за контрол на наркотичните вещества; Националната стратегия за борба с наркотиците и Контролните органи и лицензионна политика.

В Трета глава е концентриран основния приносен характер на дисертационното изследване, защото се предлага обща характеристика на българската политика за превенция на употребата и зависимостите от ПАВ и е развит анализ на основните резултати от прилагането на политиката, в контекста на реформите в наказателно-правната уредба на престъпленията с незаконни ПАВ и реформите в сферата на здравеопазването и социалната политика, свързани със зависимостите от психоактивни вещества. Доказателствено е представен емпиричен анализ на данните от проучване относно възможно усъвършенстване на мрежата за политики за превенция на зависимостите и са формулирани насоки на усъвършенстване.

Заклучението отговаря изискванията, като съдържа основните изводи от авторския анализ. Формулирани са 11 основни извода, които синтезирано представят постиженията от направения анализ. Изводите имат и доказателствена стойност в потвърждение на основната цел и хипотеза на дисертацията. Така авторът формулира и заключителния извод на изследването, че „синхронизираните усилия на гражданското общество, политиките и институциите с отговорна визия за бъдещето и ясната цел за запазване менталното здраве на подрастващите могат да оптимизират процеса на създаване и реализиране на качествено нови политики за превенция на зависимостите от ПАВ“.

II. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам посочените от докторанта Галина Стоянова *приноси* на дисертационния труд, а именно: 1) Системно теоретично изследване на проблема със зависимостите от ПАВ в България и реализираните политики; 2) Обобщаване на опита на редица европейски страни при решаване на проблемите, възникващи в контекста на новите тенденции при употребата на ПАВ, както и обществените реакции на тези политики; 3) Разработен е емпиричен анализ на проблемите, несъвършенствата и перспективите на подобряване на политиките за превенция на зависимостите от ПАВ в България; 4) Осъществен е систематичен анализ на конкретна мрежа за политики, като са проследени взаимните влияния между съдържанието и нормативната рамка на политиката за превенция на зависимостите и формиращата се мрежа за политики; 5) Формулирани са насоки за усъвършенстване на политиките за превенция на зависимостите от ПАВ в България, на основата на концептуалните и практически преимущества на мрежовите модели за ко-продуциране на политиките.

III. Критични бележки и въпроси

Нямам формално основание за отправяне на критични бележки към рецензирания дисертационен труд. Изследването е на Галина Стоянова и нейните мнения и заключения са защитени коректно. С оглед на голямата актуалност на проблематиката на дисертационния труд, препоръчвам неговата публикация като монография.

Към докторанта имам един въпрос: Може ли да се твърди, че съществува директна релация между социален и икономически статус и употреба на ПАВ?

IV. Оценка на автореферата

Авторефератът съдържа необходимите елементи и информация, които съответстват на/ и адекватно отразяват съдържанието на дисертационния труд. Справката за публикации по темата на дисертацията е достатъчна и отразява предхождащи изследвания по темата.

V. Заключение

Дисертационния труд на Галина Стоянова съдържа достатъчно научни и научно-приложни резултати. Съдържанието доказва, че докторанта притежава способности за самостоятелни научни изследвания.

Качествата на дисертационния труд ми дават основание да заключа, че той в пълна степен удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

Без колебание предлагам на научното жури да присъди на Галина Стоянова научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 3.3. Политически науки (Публична администрация).

Подпис:.....

26.11. 2019 г.

доц.д-р Блага Благоева, УНСС